Světská

Hana Burešová

Světská
Hana Burešová

© Hana Burešová, 2022
© Backstage Books, 2022

ISBN 978-80-7665-009-1

Ukázka knihy z internetového knihkupectví www.kosmas.cz

Světská

Hana Burešová

2022

Světská

Konečně přišla úleva po živém vysílání. Byl to dlouhý den, a ještě delší večer. Kdybych měla svou práci v televizi popsat jedním slovem, bylo by to slovo STRES. Nikdy nic neprobíhá podle plánu a vždycky se najde někdo, kdo pod tíhou okamžiku vybouchne a pro sprostá slova nejde daleko. Proto se mi ulevilo, když se obávaný den chýlil ke svému konci a já ho tentokrát přežila bez větších hádek.

„Hani, jedeš s námi. My odjíždíme jako první."

To by bylo super, dostat se co nejrychleji domů, pomyslela jsem si a souhlasila s kolegovou nabídkou.

Konečná sestava je v autě a směřujeme zpět k budově televize, kde mám zaparkované vlastní auto. Mám ráda ten pocit úlevy po dobře odvedené práci. Ovšem v autě klidné rozjímání nenastalo.

„Tak co, Ondro, projel ses na ruském kole? Nebylo ti z toho špatně, když jsi tam musel jezdit dvacet minut a čekat na dobrej záběr?"

„Špatně mi nebylo, ale ty vole, ta zima se nedala vydržet."

Poslouchám rozhovor spíš zdálky, protože únava je silnější než já.

„Ještě zkásnout kolotočáře za reklamu a byl bych spokojenej," prohodil kameraman.

Nevydržela jsem to a do debaty se vložila: „To ruský kolo, co stojí uprostřed Moravského náměstí, žádnou reklamu nepotřebuje. To my jsme potřebovali záběry z kola, takže měla

spíš televize zaplatit kolotočářům, a ne oni nám," oponovala jsem zdravým rozumem. To jsem ještě netušila, co svým názorem způsobím. Poznámka vedla k tomu, že kolegové začali vzpomínat na své zážitky okolo kolotočů.

„Fakt mě okradli u střelnice. Nikdy nezapomenu, že okradli dítě," líčil kameraman.

„Jo, jo, bordel je tam vždycky. Já se nikdy tak tvrdě nepohádal jako s komediantama. Skoro přes hubu jsem si s nima dal," přizvukoval asistent kamery, který měří sto šedesát centimetrů a představa, že vyvolává bitku, je spíš k smíchu.

Mlčky jsem poslouchala dál a vyšlo z toho, že nakonec vlastně neví, jestli incident vyvolal člověk od obsluhy atrakcí, nebo jenom další návštěvník, ale zmínit se pod tíhou okamžiku musel. Prostě když se někde kydá hnůj, tak na pořádnou hromadu. Rozjetý asistent kamery došel k závěru: „Stejně od nich všichni chlastaj a fetujou, jako ten Kočka, co se rozmáznul na dálnici."

Už jsem to nevydržela, musela jsem zasáhnout: „Proč házíš všechny do jednoho pytle? Podle tebe všichni, co se zabijou na silnici kvůli drogám, jsou od kolotočů?" slyším sama sebe vystartovat. Můj hlas zní i mně samotné útočně a zle. Přání, že se dnes s nikým nepohádám, zřejmě nebude vyslyšeno.

„Sorry, samo že ne, to jsem myslel s nadsázkou."

Pokus o omluvu neberu.

„Příště používej k myšlení mozek, a ne nadsázku, ať si ostatní nemusí říct, že jsi blb!" vyštěkla jsem.

Naštěstí jsme už vjížděli do brány studia a debata byla ukončena.

Vůbec nikdo v mé práci neví, že jsem byla světská. Ještě mě na malý moment napadlo, že bych při výstupu z auta klukům

Ukázka knihy z internetového knihkupectví www.kosmas.cz

řekla, co mě do dvaceti pěti let živilo. Jejich reakce by mě v tu chvíli nesmírně zajímala. Copak jsem jiný člověk s prací v produkci televize, než když jsem chodila kilometry po ploše autodromu? Každý z nich mě znal už minimálně rok a s každým z nich jsem měla výborný kamarádský vztah. Změnil by se jejich pohled na mě, kdybych jim řekla, že jsem obsluhovala autodrom?

Neudělala jsem to. Napůl ze strachu, že by se na mě začali dívat jinak, a napůl z nechuti odpovídat na různé otázky. A že to je práce, která vyvolává otázky, jsem si již mnohokrát v minulosti ověřila. Raději jsem co nejrychleji vystoupila, vrátila kamery do skladů a téměř běžela k autu, abych byla co nejrychleji doma v teple.

Cestou domů nemůžu přestat myslet na debatu v autě. Celý život se potkávám s různými názory, měla bych být zvyklá a neměl by mě rozladit malý, tlustý, brýlatý chlap s pleší, který to v životě dotáhl nejdál na asistenta. Poznala jsem velmi důkladně dva rozdílné světy a ani jeden není ideální. Dalo mi to ale hromadu zkušeností.

„Sakra, kašli na to a soustřeď se na cestu," téměř jsem okřikla sama sebe.

Venku sněží, mrzne a je tma. Je namístě jet pomalu a opatrně. Slyším ze zadního sedadla vyzvánět mobil. To má o mě Tonda už strach, kde jsem tak dlouho. Bojím se pro mobil otočit, tak ho nechávám vyzvánět.

Konečně vjíždím na parkoviště mezi paneláky. Štěstí mi přálo a našla jsem téměř okamžitě volné místo. To se v tuhle večerní hodinu nestává. Při výstupu z auta automaticky mrknu na naše okna ve třetím patře a vidím Tondu, jak má

odhrnutou záclonu a sleduje každé auto, které přijíždí. Určitě už je rád, že jsem v pořádku doma. Z posledních sil beru schody po dvou, ať jsem co nejrychleji u něj.

„Já se o tebe bál, proč nebereš telefon?“

Nemám chuť už dnes večer nic vysvětlovat a jen mu padnu do náruče celá promrzlá.

„Pojď do tepla, napustím ti vanu a zahřeješ se.“

Co nejrychleji jsem ze sebe sundala zimní oblečení, sedla si ke stolu v kuchyni a mlčky sledovala, jak Tonda napouští vanu a dělá mi teplý čaj. Jak já bez něj mohla vůbec existovat?

„Copak ti je, lásko? Nic neříkáš, jsi zamlklá. Jak to dneska šlo?“

„Počkej, lehnu si do vany a povykládám ti to. Necítím nohy, jak je mám zmrzlý.“

Teplá voda ve vaně mě štípe po celém těle, ale bolest střídá úleva a já dostávám zase normální teplotu. Tonda se uvelebí na pračce, která stojí hned vedle vany, a kouká na mě svrchu. Často si takhle povídáme. Buď sedím na pračce já, nebo on. Ponořené v bublinkách se mi konečně rozplétá jazyk a můžu začít líčit zážitky dne.

„Tak povídej, jaký to bylo?“

Začala jsem zeširoka, vysvětlovala jsem každý detail dne, ale nakonec jsem stejně skončila u rozhovoru z auta, i když by bylo spíš lepší se tím už nezaobírat.

„Nevíš, sakra, proč mě to tak strašně štve? Už to pět let nedělám. Mělo by mi to být jedno. Přesto mě to dneska dorazilo. Každej si představuje kdo ví co, když přijde na téma komedianti, ale já zažila jen práci. Pořád samá práce. Měla jsem jim vykládat, jak jsem se na zkoušku z němčiny učila v autě

před školou, protože jinak jsem neměla čas? To je podle mě světskej život."

„Hani, kašli na to, koukni, kde teď jsi. Podívej se, jak ses posunula. Změnila jsi od základu svůj život. Kdo to dokáže? Když si řekneš, že něco chceš, tak to máš a nikdo tě nezastaví. Není namístě se zaobírat minulostí. Vybudovala sis všechno sama. Nikdo ti nic nedal. Nejsi povinná někomu něco vysvětlovat nebo dokazovat, že jsi nejlepší."

Jako vždycky má Tonda pravdu a já vím, že musím žít bez minulosti. Ale není to lehké. Dvacet pět let mě formoval světský život a poznamenal mě víc, než jsem si dokázala představit. Vždyť já si nejsem jistá ani tím, kam vlastně patřím.

„Hani, počkám na tebe v posteli a nemysli na špatné věci. Vyspíš se a zítra bude zase dobře."

Zítra vstávám v šest hodin, to už mi toho spánku moc nezbývá, uvědomila jsem si.

Ležení ve vaně není zrovna moje oblíbená činnost, tím spíš, když už vyprchají všechny bublinky, ale dnes mi je v ní dobře. Myšlenky se mi honí v hlavě jedna za druhou. Napadlo vůbec dědu, když začal jezdit s kolotoči, jak to ovlivní další generace?

Hned jsem se v duchu vrátila do chvíle, kdy jsem byla se školou na lyžáku a s povděkem jsem vítala nedostatek sněhu (aspoň se vrátím celá). Přesně tam jsem si uvědomila, jak originální děda byl.

„Jaká je vaše historie?" zeptal se mě večer v klubovně jeden z učitelů, který byl zároveň starostou ve vesnici, kam rodiče dlouhá léta jezdí na pouť. Asi si představoval, že si stoupnu a přednesu mu nejméně dvousetletou historii. Nevěděla jsem,

Ukázka knihy z internetového knihkupectví www.kosmas.cz

co odpovědět. Mohla jsem vyprávět maximálně o dědovi, který se jednou ráno probudil a řekl si, že bude jezdit s kolotoči. Pak bum, uběhlo šedesát let a jsem tady já a přemýšlím, jak lidem vysvětlit odpovědi na otázky, které jsou s tímhle povoláním spjaté.

„Já se omlouvám, ale o historii vám nic neřeknu. Já ji neznám. Spíš dostávám otázky typu kam chodíme na záchod, než jaký mám předky."

Učitel byl z mého vysvětlení zaskočený, ale já neměla dál co říct. Děda chodil přes týden do práce a o víkendu jezdil s řetízkovým kolotočem a se střelnicí, které tahal traktorem. Až tak primitivní to bylo. Žádná sága rodu, žádní předci.

Asi jsem se ve vaně zdržela až příliš dlouho, protože když jsem se konečně dostala do postele, Tonda pravidelně oddechoval. Už jsem věděla, že ranní vstávání na vysílání bude peklo. Tělo má chuť vypnout, ale hlava jede na plné obrátky.

Přivinu se k Tondovi a uvelebím se na jeho polštáři a pod jeho peřinou. Obejme mě a ještě víc mě k sobě přitáhne. Občas přemýšlím, jestli bychom se našli, kdybych nejezdila s kolotoči na pouť do jeho rodné vesnice. Známe se od dětství, a přece trvalo dlouho, než jsme pochopili, že jsme pro sebe ti praví. Konečně mě přestává bavit přemýšlet a přemáhá mě únava. Sladký spánek je tady a já mám pár hodin na nabrání nových sil.

Nemám ráda ranní vstávání, když je venku ještě tma. Zdá se mi, jako bych zavřela oči před minutou, a už zase zvoní budík. Za chvíli mám vysílání, tak musím pohnout. Tonda mi, ještě rozespalý, připomene jednu důležitou věc.

„Nezapomněla jsi, že dnes jedeme za tvým tátou na narozeniny?“

„Jasně že jsem nezapomněla. Setkání s tátou mě tak děsí, že na to nikdy nezapomenu.“ Čtrnáct dní předtím se na to připravuju a dalších čtrnáct dní se z toho vzpamatovávám. Teď ale nemám čas se tím zabývat. „Čau, lásko, přijedu, co nejdřív to půjde.“

A zase mizím. Je mi líto, že jsem málo doma. Tonda si jako ajťák může plánovat práci, jak se mu to hodí, a často pracuje z domu. Zato já jsem ta, která chodí pořád pryč, a je jedno, jestli je noc, víkend nebo svátek. Když jsem přestala jezdit s kolotoči, nejvíc jsem se těšila na volné víkendy a na to, že se vyspím celou noc. To bych ovšem nesměla pracovat v televizi.

Venku teprve svítalo a já už seděla v režii a hlídala živý přenos z Brna. Zajímalo by mě, kdo se na to může tak brzy ráno koukat? Být to na mně, tak to zruším. Z přemýšlení mě vytrhl kolega, který šel okolo.

„Zdarec, Hani, ty jsi tady dneska nějak brzo.“

„Máme vysílání pro Prahu, tak jsem musela dorazit dřív. Ale co ty tady tak brzo?“

„Vysíláme tenhle týden Dobré ráno z Brna, tak to bude otrava. Včera jsem byl na narozeninách a dneska jsem tady od půl pátý.“

„Tak to už jsi to rovnou mohl vzít jedním tahem, ne? Já jdu na narozeniny dneska. Táta má padesát. Ještě jsem ani nekoupila žádnej dárek. Kupuje se mu hrozně špatně. Všechno, co potřebuje, už má.“

Nevědomky jsem si naběhla, protože v tu chvíli se kolega zeptal: „A co vlastně ten tvůj táta dělá za práci?“

Na tuhle otázku mám celoživotně jednu odpověď. Řekla jsem ji už tolikrát, že tomu začínám věřit.

„Táta má autodopravu."

Za ty roky lhaní jsem vypozorovala, že se mě už nikdo dál na nic nezeptá. Je to odpověď, která každého uspokojí. I kolegu v danou chvíli uspokojila a dál pokračoval rozhovor směrem, co na narozeniny nejraději dostává on.

Po živém vstupu následovala porada. Vždycky jsem chtěla chodit na porady. Cítila jsem se důležitá, když jsem se jich mohla zúčastnit. Ve zpravodajství jsem měla tři porady denně a po roce mi začalo vadit už i slovo *porada*, protože se stejně vždycky přihodilo něco nečekaného a všechno, o čem jsme se radili, jako by nebylo.

Když už konečně byly celodenní porady za mnou, nastal čas jít domů. Normálně bych téměř utekla, ale při představě večerní oslavy u rodičů jsem odchod odkládala. Od té doby, co žiju svůj život, na něm táta vidí jen samé chyby. Když jsem mu nadšeně líčila, že jsem začala pracovat v televizi, řekl mi na to jen, že v televizi pracuje kdekdo, a proto nechápe, proč se tak raduju. Nebo když jsme kupovali auto, divil se, že chceme ojeté a nekoupíme si nové. Tenkrát mě vědomí toho, že jsem k ničemu a nedokážu vydělat ani na nové auto, tak zdeptalo, že jsem se nakonec rozhodla dát za auto mnohonásobně víc peněz a koupit si nové. Jen aby táta viděl, že na to mám. Už se nemůžu dočkat, jakou chybu na mně uvidí tentokrát.

Blížíme se k rodičům a mě dohánějí vzpomínky. Je to pro mě jako návrat do dávných let. Někde z hloubi se vynořují věci, na které jsem dávno zapomněla. Přicházejí, jako by se staly včera.

Sedím na sedadle spolujezdce a na klíně držím krabici zákusků. Koupila jsem rakvičky, které mám nesmírně ráda, ale můj sevřený žaludek mi dnes nejspíš nedovolí žádnou sníst. Přesto se pousměju, když si vzpomenu, jak jsem se jimi cpala jako dítě na pouti. Měla jsem poutě pomíchané, i když se každý rok opakovaly.

„Mami, kde je ten Újezd, kam jedeme příští týden? Připomeň mi ho."

Byla jsem ještě malá a potřebovala jsem malou nápovědu, abych se rozpomněla.

„To je tam, jak máš kamarádku, která má babičku s hospodou, a hrajete si u ní."

Připomenutí kamarádky fungovalo nejspolehlivěji. Hned jsem si vzpomněla na všechno, co jsem s kamarádkou prožila. Hlavně se mi okamžitě vybavilo cukroví, kterého jsem snad nikdy v životě neviděla víc pohromadě.

V Újezdě mají úžasný zvyk, který jsem jako dítě milovala. Před nedělní mší každá ženská z vesnice donesla do hospody cukroví, které na pouť napekla, aby se po mši rozdalo. Cukroví se snášelo do největší místnosti už od pátku a v sobotu večer se stoly doslova prohýbaly pod tíhou dobrot. S kamarádkou jsme se tajně plížily do místnosti, která se nezamykala, a kradly koláčky, trubičky, rakvičky. Prostě všechno, na co jsme si jen vzpomněly. Cukroví bylo tolik, že by nám to nikdo nezazlíval, ale při spěchu jsme za sebou špatně zavíraly dveře, a tak nebyl problém, aby se do místnosti vloudil pes. Nás kamarádčina babička tolerovala, ale velkého vlčáka, který se oblizoval po spořádání tácku rakviček se šlehačkou, už ignorovat nešlo. Dostaly jsme pěkně vyhubováno, ale byly

jsme potvory. Cukroví jsme kradly pořád, jen jsme za sebou lépe zavíraly dveře.

Když dorazíme na místo, klepou se mi ruce tak moc, že krabici zákusků sotva držím. Ne vždycky jsem byla z návštěvy rodičů tak vykolejená, ale čím déle jsem z domu pryč, tím je to horší. Můj život je pro ně tak jiný a tak nepochopitelný, že najít společnou řeč je téměř nemožné. S mámou si občas zavoláme, někdy se staví na návštěvu, ale s tátou jsem nemluvila skoro rok. Ani na narozeniny mě nezval on, ale máma. Nejistým krokem se blížím k domu. Nevyvolává to ve mně pocit, že jdu domů. Nemám k tomuhle místu žádnou citovou vazbu. Nebydlela jsem tady tak dlouho, aby se nějaká vytvořila.

Rodiče celé moje dětství a vlastně i dospívání hledali ideální nemovitost. Podmínkou bylo, aby stála v Bíteši, protože i když jsme žili v podstatě kočovně a mohlo být jedno, kde bydlíme přes zimu, táta dál od zbytku rodiny nechtěl a ta byla v Bíteši a v blízkém okolí. Další podmínkou bylo, že dům musí mít velký pozemek, aby se na něj vešly všechny kolotoče. K vysněnému domu se rodiče propracovali až v mých dvaceti letech. Do té doby jsme se vždycky na zimu stěhovali do malého 1+1 na bítešském sídlišti.

Stísněný prostor byl mnohdy k nevydržení. Táta vnímal byt jen jako zimoviště a raději pobýval celé dny jinde. Buď pracoval na pronajaté zahradě na údržbě kolotočů, které jsme tam parkovali, nebo se scházel se širokou rodinou a domů se šel jen vyspat. A já mu záviděla, že je velký a může jít sám ven a vrátit se až večer.

Moje doma bylo víc v maringotce než v malém bytě, který mi nikdy nepřirostl k srdci. Když jsme se přestěhovali do

domku, žasla jsem nad tím, že máme komoru, kam můžeme nakoupit jídlo do zásoby. Pro většinu lidí naprosto běžná věc, ale pro mě byl opravdu zážitek mít prostor na žití a vlastní dveře od pokoje, ve kterém jsem se mohla zavřít a mít soukromí. Byla to pro mě naprosto nová věc.

Množství aut před domem napovídalo, že účast na narozeninové oslavě je nemalá, a já se ještě víc začala bát, koho uvnitř potkám. Táta se narodil jako poslední ze sedmi dětí a jako jediný kluk. Babička mi vykládala snad tisíckrát o tom, jak doma měla připraveno vše růžové a už ani nedoufala, že by se mohl naposedmé zadařit chlapeček. Velká rodina není nic neobvyklého, ale ta moje je odlišná tím, že se všichni neustále navštěvují. Je téměř nemožné jet na návštěvu za rodiči a najít doma jen rodiče. Vždycky je u nich nějaká návštěva. I kdybych přijela o půlnoci, tak potkám nějakou tetu nebo sestřenici.

Z tohoto standardu se vymykám jen já. Já jediná jsem ta, která zradila, odstěhovala se do velkého města a dovolila si žít vlastní život. Táta mi to nikdy neodpustil a vždycky mi připomenul, abych si vzala příklad z někoho jiného, který to podle něj dělal lépe než já. Občas mi touha zavděčit se mu doslova zatemnila mozek a dělala jsem všechno pro to, abych žila podle jeho představ. Tak moc jsem toužila po uznání a pochvale, až jsem se dostala do stavu, kdy se bojím zazvonit na zvonek a jít dovnitř.

Poslední nádech a zvoním. Otevřít mi přijde sám oslavenec ve výborné náladě. Předání dárků s přáním všeho nejlepšího proběhlo normálně a pokračujeme do kuchyně. Odvedle slyším výbuchy smíchu a je evidentní, že oslava je v plném proudu. Pozdravím se s mámou a jsme směrováni rovnou do obýváku,

Ukázka knihy z internetového knihkupectví www.kosmas.cz

který sousedí s kuchyní. Při vstupu do místnosti nahlas pozdravím a je pro mě překvapením, že mi odpoví jen tři lidé. Nikdy v životě jsem se v tomhle pokoji necítila tak nevítaná a tak cizí jako dneska. Všichni na mě koukají, jako kdybych přilétla z jiné planety. Je to tak nepříjemné, že si kontroluju oblečení, jestli někde nemám flek, ale nenacházím žádnou nesrovnalost.

Uprostřed prostorného obýváku stojí velký stůl, na kterém jsou samé dobroty. Bohužel u stolu už není místo, a tak si s Tondou sedáme na rohovou sedačku v koutě a já se ho nevěřícně ptám:

„Zdá se mi to, nebo to je nějaký divný? Taky se ti zdá, že na nás každej kouká?“ V duchu si nadávám, že jsem sem vůbec chodila. V podstatě mě nikdo nezval. „Tondo, to byl strašnej omyl sem jít.“

Když už situace bila do očí, přisedla si k nám máma, aby to vypadalo, že aspoň někdo z přítomných o moji přítomnost stojí. Já bych to snad i chápala, kdyby všichni jezdili s kolotoči a já byla ta, která od nich utekla, ale většina lidí z mé rodiny žádný kolotoč nemá. Táta zdědil poutě i atrakce po dědovi a postupem času přibral na ježdění jednu sestru a dva bratrance. To jsou všichni, kteří u nás jezdí s kolotoči. Zbytek tátových sester chodí normálně do práce a mají děti, které taky chodí do různých prací.

Stále přicházejí noví gratulanti a já potkávám bratrance a sestřenice, které jsem neviděla dlouhé měsíce, dokonce i roky. Když dorazil bratranec Dan s manželkou, která čeká čtvrté dítě, začala jsem se pomalu zvedat k odchodu do jiné místnosti. Řeči o těhotenství nejsou moje oblíbená činnost. Snad bych i stihla odejít, kdyby táta na celou místnost s velkou

Ukázka knihy z internetového knihkupectví www.kosmas.cz